Kuntaliitto
Kommunförbundet

Lausunto

Dnro 725/03/2019

16.10.2019

Päivi Koivuranta

Sosiaali- ja terveysvaliokunta
StV@eduskunta.fi

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan asiantuntijakuuleminen

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi terveydenhuoltolain ja kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta

Hallitus esittää terveydenhuoltolain 50 §:n muuttamista siten, että Vaasan sairaanhoitopiiri velvoitettaisiin järjestämään laaja ympärivuorokautinen päivystys ja Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiriltä poistettaisiin velvoite järjestää päivystyspalvelut myös ruotsin kiellellä. Edelleen terveydenhuoltolakiin lisättäisiin 68 a § tuomioistuinten pyytämien lääketieteellisten asiantuntijalausuntojen antamisesta ja lakiin kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta lisättäisiin säännös, jonka mukaan näiden lausuntojen antaminen ei olisi valtionosuustehtävä.

Vaasan keskussairaalan laaja päivystys

Vaasan keskussairaalan nykyisessä päivystyksessä toimii kattavasti lääketieteen erikoisaloja ja se on tarjonnut vastuualueensa asukkaille laaja-alaiset palvelut. Vaasan sairaanhoitopiirin asukkaiden Seinäjoen keskussairaalan käyttö on ollut vähäistä. On odotettavissa, että potilaiden siirtymä Seinäjoelta Vaasaan jää vähäiseksi eikä Seinäjoen keskussairaalalle synny säästöjä, vaikka siltä poistettaisiin velvoite päivystyspalvelujen tarjoamiseen ruotsinkielellä.

Terveydenhuoltolain mukaisen laajan päivystyksen toteuttaminen Vaasan keskussairaalassa edellyttää ainoastaan neurologian ympärivuorokautisen päivystyksen aloittamista ja suun terveydenhuollon päivystyksen toiminta-ajan pidentämistä. Esitetyn arvion mukaan Vaasan keskussairaalaan tarvittaisiin päivystystoimintaa varten kaksi uutta neurologian erikoislääkärin virkaa, joiden kustannukset olisivat noin 300 000 euroa vuodessa. Lisäksi ympärivuorokautisen päivystyspisteen vuotuiset kustannukset olisivat 600 000 euron luokkaa.

Suun terveydenhuollossa Vaasan keskussairaalan tulisi tarjota päivystyspalveluja arkisin klo 15-21 ja viikonloppuisin klo 8-21. Tarvittava työvoima olisi mahdollista hankkia joko yhteistyössä kuntien kanssa taikka ostamalla yksityiseltä. Mikäli yhteistyö kuntien kanssa onnistuisi, sosiaali- ja terveysministeriön kustannusarvio 100 000 euroa olisi oikean suuntainen, mutta jos palvelu jouduttaisiin kilpailuttamaan, kustannukset voisivat kohota huomattavasti. Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin alueen kuntien kustannukset todennäköisesti kasvaisivat, kun suun terveydenhuollon päivystystä nykyisin käyttävät Vaasan sairaanhoitopiirin kunnat siirtyisivät oman piirinsä palveluiden käyttäjiksi, jolloin suun terveydenhuollon päivystyksestä perittävä kapitaatioperusteinen valmiusmaksu nousisi.

Päivystystoiminnan keskittämisen ja porrastamisen arvioitiin tuottavan terveydenhuollolle vuoteen 2020 mennessä yhteensä 350 milj. euron säästöt, joka summa on otettu huomion kuntien valtionosuuksissa. Nyt esitetty terveydenhuoltolain muutos lisäisi päivystystoiminnan kustannuksia ja vähentäisi arvioitua säästöpotentiaalia. Kuntaliitto pitää tärkeänä, että kustannusten kasvu, joka on vähintään 1 milj. euroa, kompensoidaan valtionosuuksissa täysimääräisesti.

Kielellisten oikeuksien näkökulmasta Kuntaliitto toteaa, että kielelliset oikeudet lähtökohtaisesti ja käytännössä toteutuvat parhaiten alueilla joilla vähemmistökielisten osuus on suuri. Ehdotettu muutos on siksi perusteltu. Todettakoon myös, että nyt kumottavaksi ehdotettu säädös olisi ollut poikkeus Suomen yleisestä kieliä koskevasta lainsäädännöstä, jossa kielellisten oikeuksien laajuus perustuu viranomaisen kielelliseen asemaan. Kielelliset oikeudet olisivat olleet sidottuja tiettyyn tilanteeseen ja palvelumuotoon. Myös tästä näkökulmasta katsomme, että ehdotettu muutos on perusteltu.

Lääketieteellisten asiantuntijalausuntojen antaminen

Hallitus esittää, että yliopistolliset keskussairaalat yhdessä vastaisivat tuomioistuinten pyytämien lääketieteellisten asiantuntijalausuntojen antamisesta. Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri hallinnoisi toimintaa ja perustaisi lausuntojen antamista varten asiantuntijaryhmän, johon kaikilla yliopistollisilla sairaanhoitopiireillä olisi velvollisuus nimetä asiantuntijoita tarvittavilta lääketieteen erikoisaloilta. Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri voisi nimetä asiantuntijaryhmään myös muita lääketieteen asiantuntijoita tai pyytää lausunnon ryhmän ulkopuolisilta asiantuntijoilta. Asiantuntijaryhmä vastaisi siitä, että lausunnoissa noudatettaisiin yhtenäisiä linjauksia. Lausunnon laatimisen voisi osallistua useampi lääkäri.

Lääketieteellisiä asiantuntijalausuntoja on tarvittu erityisesti neurologian ja neurokirurgian alalta, joten tehtävä soveltuu hyvin Pohjois-Savon sairaanhoitopiirille, jolla on jo ennestään valtakunnallinen koordinaatiotehtävä vaikean epilepsian diagnostiikassa ja hoidossa.

Lausuntojen antamisesta koituneet kustannukset korvattaisiin valtion varoista jälkikäteen Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin aluehallintovirastoon tekemän hakemuksen perusteella. Lakia kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta muutettaisiin lisäämällä 2 §:ään säännös, jonka mukaan asiantuntijalausuntojen antaminen tuomioistuimille ei olisi valtionosuustehtävä.

Arvion mukaan lausuntojen vuosittainen tarve olisi 80 - 200 lausuntoa, ja niitä varten on esitetty 0,5 miljoonan euron määräraha. Korvauksia suoritettaisiin lausuntojen laatimisesta, tuomioistuimen suulliseen käsittelyyn osallistumisesta ja valmistautumisesta sekä toiminnan hallinnoinnista. Kustannusten korvauksista on tarkoitus säätää asetuksella. On tärkeää, että maksettavat korvaukset seuraavat toiminnasta koituvien kustannusten kehitystä.

Kuntaliiton käsityksen mukaan esitys turvaisi sen, että tuomioistuimet saisivat tarvitessaan puolueettoman lääketieteellisen asiantuntijalausunnon ratkaisujensa tueksi ja lausunnot noudattaisivat yhtenäistä linjaa. Kansalaisten oikeusturva paranisi, kun asiantuntijalausunnon hankkimisen kustannukset eivät enää jäisi yksittäisen henkilön maksettavaksi.

SUOMEN KUNTALIITTO

Päivi Koivuranta
hallintoylilääkäri